

საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს

სკოპინგის დასკვნა N31

02.07.2021

საერთო მონაცემები:

საქმიანობის დასახელება: თევზსაშენი ტბორის მოწყობის მიზნით წყლის შესაკავებელი ნაგებობის მოწყობა და ექსპლუატაცია

საქმიანობის განმახორციელებლის დასახელება და მისამართი: ინდივიდუალური მეწარმე „გივი დეკანოიძე“, ზესტაფონის მუნიციპალიტეტი, სოფ. პირველი სვირი

განცხადების შემოსვლის თარიღი: 19.04.2021

მონაცემები სკოპინგის ანგარიშის შემდგენლის შესახებ: შპს „აბსოლუტ მენეჯმენტ ჯგუფი“;

ძირითადი საპროექტო მონაცემები

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით, საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროში ი/მ „გივი დეკანოიძის“ (ს.კ. 18001012547) მიერ წარმოდგენილია ზესტაფონის მუნიციპალიტეტში, სოფ. პირველ სვირში თევზსაშენი ტბორის მოწყობის მიზნით წყლის შესაკავებელი ნაგებობის მოწყობისა და ექსპლუატაციის სკოპინგის ანგარიში.

წარმოდგენილი დოკუმენტაციის მიხედვით, საპროექტო ტერიტორია მდებარეობს ზესტაფონის მუნიციპალიტეტში, სოფ. პირველი სვირში, ი/მ გივი დეკანოიძის კუთვნილ სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების 47574 მ² ფართობის მიწის ნაკვეთზე (ს/კ 32.11.52.189). საპროექტო ტერიტორიას ჩრდილოეთით, აღმოსავლეთით და სამხრეთით ესაზღვრება სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთები, უახლოესი ზედაპირული წყლის ობიექტი - მდ. ყვირილა, საპროექტო ტერიტორიიდან დაშორებულია დაახლოებით 30 მეტრით, ხოლო უახლოესი საცხოვრებელი სახლი მდებარეობს ნაკვეთიდან დაახლოებით 490 მეტრში.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, პროექტის ფარგლებში, აღნიშნული ტერიტორიის 42000 მ²-ზე დაგეგმილია ორი თევზსაშენი ტბორის მოწყობა და ექსპლუატაცია. წარმოდგენილი დოკუმენტაციის მიხედვით, საპროექტო ტბორების მინიმალური სიღრმე იქნება 3 მეტრი, ხოლო მაქსიმალური სიღრმე - 4 მეტრი. ხოლო ტბორების ჯამური სასარგებლო მოცულობა - 161340 მ³. ტბორის ფუნქციონირების დაწყებამდე აგრეთვე დაგეგმილია დასაქმებული პერსონალისათვის მცირე ზომის ხის კოტეჯის მოწყობა და თევზის საკვები პროდუქტების დასაწყობებისათვის განკუთვნილი ლითონის კონტეინერების განთავსება.

სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, N1 – 19980 მ³ მოცულობის საპროექტო ტბორი მოეწყობა 6660 მ² ფართობის მქონე ტერიტორიაზე, ხოლო N2 – 141360 მ³ მოცულობის ტბორი 35340 მ²

ტერიტორიაზე. ტბორების მოწყობის პროცესში ექსკავირებული გრუნტი დასაწყობდება სატბორე მეურნეობის მიმდებარე ტერიტორიაზე და შემდეგ გამოყენებული იქნება ტბორების ნაპირების მოსაწყობად და ასამაღლებლად, ხოლო ტბორებს შორის მოეწყობა გრუნტის ზედაპირიანი საფეხმავლო ბილიკი.

წარმოდგენილი დოკუმენტაციის მიხედვით, ტბორების წყლით მომარაგება დაგეგმილია მდ. ყვირილადან, საიდანაც, არსებული არხის საშუალებით განხორციელდება წყალაღება. სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, აღნიშნული არხი მოწყობილია საბჭოთა პერიოდში და მისი პარამეტრებია: სიგრძე - 50 მ, სიგანე - 3 მ, სიღრმე - 1 მ. ამჟამად არხი დალამულია. სატბორე მეურნეობის ფუნქციონირების შემთხვევაში დაგეგმილია მისი გაწმენდა და წყლის მისაღებად გამოყენება. სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, ტბორების ექსპლუატაციის პროცესში წყალჩაშვება დაგეგმილია მდინარე ყვირილაში. სასმელი წყლით ობიექტის მომარაგება დაგეგმილია ბუტილირებული წყლით, ხოლო სამეურნეო-ფეკალური წყლებისათვის იგეგმება მობეტონებული საასენიზაციო ორმოს მოწყობა, რომლის დაცლაც პერიოდულად განხორციელდება საასენიზაციო მანქანის საშუალებით.

თევზსაშენი ტბორის მოწყობა-ექსპლუატაციის პროცესში წარმოქმნილი საყოფაცხოვრებო ნარჩენების დროებითი განთავსება მოხდება სპეციალურ კონტეინერში, ხოლო შემდგომ გატანილი იქნება შესაბამისი სამსახურის მიერ. საქმიანობის განხორციელების ეტაპზე სახიფათო ნარჩენების წარმოქმნა მოსალოდნელი არ არის.

სკოპინგის ანგარიშში აღნიშნულია, რომ თევზსაშენ მეურნეობაში განხორციელდება კობრის, ყვირილთეთრი ამურისა და თეთრშუბლას მოშენება, ექსპლუატაციის პირველ ეტაპზე, მაქსიმალური დატვირთვის შემთხვევაში, დაგეგმილია წლიურად 25 ტონა თევზის მოპოვება. ლიფსიტების შემოყვანა განხორციელდება ავტოსატრანსპორტო საშუალებებით, შესაბამისი აერაციის სისტემით აღჭურვილი ავტოცისტერნების გამოყენებით.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, საპროექტო ტერიტორიის შერჩევა განაპირობა რამდენიმე კრიტერიუმმა, მათ შორის: ტერიტორიის ბუნებრივმა რელიეფმა, წყლის არხის არსებობამ და მდ. ყვირილას სიახლოვემ. დოკუმენტის თანახმად, პროექტის განხორციელებისათვის დამატებითი კონსტრუქციისა თუ ხელოვნური დამბის/ჯებირის მოწყობა საჭირო არ არის, ვინაიდან, არსებული არხი, გაწმენდის შემთხვევაში, უზრუნველყოფს ტბორებში საკმარისი რაოდენობის წყლის მიწოდებას. სკოპინგის ანგარიშში აგრეთვე აღნიშნულია, რომ თევზის გამოკვება დაგეგმილია, გარკვეული შემთხვევების გარდა, ძირითადად ბუნებრივი გზით და ტბორიდან ჩამდინარე წყლით მდ. ყვირილას დაბინძურება არ მოხდება.

სკოპინგის ანგარიშში აღნიშნულია, რომ პროექტის მომზადების ეტაპზე განხორციელდა საინჟინრო-გეოლოგიური კვლევები, გაყვანილი იქნა სამთო გამონამუშევრები და აღებულ იქნა გრუნტის ნიმუშები. აღნიშნული კვლევების შედეგად დადგინდა, რომ საპროექტო ტერიტორია მიეკუთვნება I (მარტივი) სირთულის კატეგორიას. დოკუმენტის თანახმად, საპროექტო ტერიტორიაზე რაიმე სახის გეოლოგიური პროცესების განვითარების რისკი არ არსებობს. სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, გრუნტის წყლები საპროექტო ტერიტორიის

ფარგლებში ქიმიური შედგენილობის მიხედვით ჰიდროკარბონატულ-კალციუმ-მაგნიუმია, დაბალი მინერალიზაციით - 0.5 გ/ლ-მდე.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, საპროექტო ტბორების მიმდებარედ არ ფიქსირდება განსაკუთრებული მნიშვნელობის მქონე ხე-მცენარეები და ფაუნის წარმომადგენლები. რაც შეეხება მდინარე ყვირილას, მასში წარმოდგენილია თევზის 7-ზე მეტი ადგილობრივი სახეობა. სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, ტბორის მოწყობა მდინარესთან და არსებულ არხთან უშუალო კონტაქტს არ ითვალისწინებს და იქტოფაუნაზე ზემოქმედების რისკები მოსალოდნელი არ არის. სკოპინგის ანგარიშში განხილულია მდინარე ყვირილას ჰიდროლოგიური პარამეტრები.

დოკუმენტის მიხედვით, საპროექტო ტერიტორიის მიმდებარედ განთავსებული არ არის ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების წყაროები. პროექტის განხორციელებისას ატმოსფერული ჰაერის ხარისხზე ზემოქმედება მოსალოდნელია ტბორის მოსაწყობად გამოყენებული ტექნიკის ექსპლუატაციისას. სკოპინგის ანგარიშში აღნიშნულია, რომ ტერიტორიაზე არ იგეგმება გაფრქვევების სტაციონარული წყაროს განთავსება, ამასთან, მიწის სამუშაოები განხორციელდება მხოლოდ მცირე დროის განმავლობაში. შესაბამისად, ატმოსფერულ ჰაერზე მნიშვნელოვანი ზეგავლენა მოსალოდნელი არ იქნება. რაც შეეხება ექსპლუატაციის ეტაპს, საქმიანობის სპეციფიკიდან გამომდინარე, თევზსაშენი ტბორის ექსპლუატაცია ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებების გაფრქვევებთან დაკავშირებული არ არის.

პროექტის განხორციელებისას ხმაურისა და ვიბრაციის წარმოქმნა მოსალოდნელია თევზსაშენი ტბორის მოწყობის ეტაპზე, სამშენებლო ტექნიკის ექსპლუატაციისას. დოკუმენტში აღნიშნულია, რომ სამშენებლო სამუშაოები განხორციელდება მხოლოდ დღის საათებში. იმის გათვალისწინებით, რომ უახლოესი საცხოვრებელი სახლი საპროექტო ტერიტორიიდან დაშორებულია 490 მეტრით, ასევე განსახორციელებელი სამუშაოების მცირე მასშტაბიდან გამომდინარე, აღნიშნული ზემოქმედება იქნება უმნიშვნელო და დროებითი ხასიათის. რაც შეეხება ექსპლუატაციის ეტაპს, ხმაურის წარმოქმნის წყარო იქნება მხოლოდ წყალჩაშვების წერტილი, სადაც ხმაურის დონე დაახლოებით 35 დეციბალს შეადგენს. შესაბამისად, ხმაურით მნიშვნელოვანი ზემოქმედება მოსალოდნელი არ იქნება.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, თევზსაშენი ტბორის მოწყობის ეტაპზე დაგეგმილია მიწის სამუშაოების წარმოება. განხორციელდება მიწის ზედა, ნაყოფიერი ფენის მოხსნა და საპროექტო ტერიტორიაზე დასაწყობება. დოკუმენტის მიხედვით, დასაწყობებული ნიადაგი შემდგომ გამოყენებული იქნება ტერიტორიის რეკულტივაციისათვის და ტბორის გარშემო ზოლში განსათავსებლად.

საპროექტო ტერიტორიის სიახლოვეს ისტორიული და კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლები არ ფიქსირდება. უახლოესი დაცული ტერიტორია - აჯამეთის აღკვეთილი, ნაკვეთიდან დაშორებულია 5 კილომეტრით.

ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე სამინისტრომ უზრუნველყო წარმოდგენილი სკოპინგის ანგარიშის, როგორც სამინისტროს ოფიციალურ ვებგვერდზე, ისე ზესტაფონის მუნიციპალიტეტის მერიის საინფორმაციო დაფაზე განთავსება. ამასთან სკოპინგის ანგარიშის საჯარო განხილვის შესახებ ინფორმაცია განთავსებული იქნა ინფორმაციის გავრცელების დამკვიდრებულ ადგილებში. 2021 წლის 25 მაისს ზესტაფონის მუნიციპალიტეტის სოფ. პირველ სვირში, ადმინისტრაციული ერთეულის შენობაში გაიმართა აღნიშნული სკოპინგის ანგარიშის საჯარო განხილვა. სკოპინგის ანგარიშის საჯარო განხილვას ესწრებოდნენ საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს, მუნიციპალიტეტის მერიის, სოფ. პირველი სვირისა და სკოპინგის ანგარიშის შემდგენელი საკონსულტაციო კომპანიის წარმომადგენლები. დამსწრე საზოგადოების მხრიდან პროექტთან დაკავშირებით შენიშვნები და მოსაზრებები არ გამოთქმულა. სკოპინგის ანგარიშის საჯარო განხილვის დასრულების შემდგომ მოხდა საპროექტო ტერიტორიის ადგილზე დათვალიერება. ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე, პროექტთან დაკავშირებით წერილობითი შენიშვნები და მოსაზრებები წარმოდგენილი არ ყოფილა.

სკოპინგის პროცედურის შედეგად განსაზღვრული და დადგენილი იქნა დაგეგმილი საქმიანობის გზშ-ის ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი და გზშ-ის პროცესში დეტალურად შესასწავლი ზემოქმედებები.

გზშ-ის ანგარიშის მომზადებისთვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი

1. გზშ-ის ანგარიში უნდა მოიცავდეს „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მესამე ნაწილით დადგენილ ინფორმაციას;
2. გზშ-ის ანგარიშს უნდა დაერთოს „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მეოთხე ნაწილით განსაზღვრული დოკუმენტაცია;
3. გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს სკოპინგის ანგარიშში მითითებული (განსაზღვრული, ჩასატარებელი) კვლევების შედეგები, მოპოვებული და შესწავლილი ინფორმაცია, გზშ-ის პროცესში დეტალურად შესწავლილი ზემოქმედებები და შესაბამისი შემცირების/შერბილების ღონისძიებები;

3.1 გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის მე-10 მუხლის მე-2 ნაწილის შესაბამისად გზშ-ის ანგარიში ხელმოწერილი უნდა იყოს იმ პირის/პირების მიერ, რომელიც/რომლებიც მონაწილეობდა/მონაწილეობდნენ მის მომზადებაში, მათ შორის, კონსულტანტის მიერ.

4. გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს:

- პროექტის აღწერა;
- პროექტის საჭიროების დასაბუთება;

- ინფორმაცია საქმიანობის განხორციელების ადგილთან დაკავშირებით საკადასტრო კოდისა და GPS კოორდინატების მითითებით, Shp ფაილთან ერთად ;
- დაზუსტებული მანძილები ტერიტორიიდან უახლოეს საცხოვრებელ სახლებამდე (მდებარეობის მითითებით), დასახლებამდე (სოფელი, ქალაქი), ზედაპირული წყლის ობიექტ(ებ)ამდე, ცენტრალურ გზამდე;
- პროექტის ალტერნატიული ვარიანტები, შესაბამისი დასაბუთებით (ტერიტორიის ალტერნატივა, არაქმედების ალტერნატივა), შერჩეული ალტერნატივა დასაბუთებული უნდა იყოს გარემოსდცვითი კუთხით.;
- ტერიტორიის გენერალური გეგმა, შესაბამისი აღნიშვნებით და ექსპლიკაციით;
- ინფორმაცია ტბორების ფიზიკური მახასიათებლების შესახებ (ფართობი, სიღრმე, მოცულობა);
- ინფორმაცია საპროექტო ტერიტორიამდე მისასვლელი გზების შესახებ;
- საპროექტო ტერიტორიის გარემოს არსებული მდგომარეობის ანალიზი;
- პროექტის ფარგლებში გათვალისწინებული ინფრასტრუქტურული ობიექტების აღწერა;
- დასაქმებული ადამიანების რაოდენობა და სამუშაო გრაფიკი;
- მოწყობის სამუშაოების აღწერა, ვადების მითითებით;
- ექსპლუატაციის ეტაპზე ელექტრომომარაგების შესახებ ინფორმაცია;
- ექსპლუატაციის ეტაპზე სასმელ-სამეურნეო წყალმომარაგების შესახებ ინფორმაცია;
- ინფორმაცია წარმოქმნილი სამეურნეო-ფეკალური ჩამდინარე წყლების მართვის შესახებ;
- დეტალური ინფორმაცია თევზსაშენი ტბორის წყალმომარაგების შესახებ; მოცულობა, წყალაღების წერტილის GPS კოორდინატები, წყალაღებისა და წყლის რაოდენობის შესახებ დეტალური ინფორმაცია თვეების მიხედვით;
- ტბორებიდან გამავალი წყლის შესახებ დეტალური ინფორმაცია, სავარაუდო მოცულობა, მართვის პირობები, წყლის გადინების წერტილის GPS კოორდინატები;
- ინფორმაცია ტერიტორიაზე წარმოქმნილი ნარჩენების შესახებ;
- საპროექტო ტერიტორიის საკუთრების დამადასტურებელი დოკუმენტაცია;
- გზმ-ის ანგარიშში ასახული უნდა იყოს ინფორმაცია, საპროექტო ტბორში ჩასასმელი მასალის შემოტანის წყაროს შესახებ;
- გზმ-ის ანგარიშში დეტალურად უნდა იქნეს აღწერილი ტბორიდან თევზების ბუნებრივ გარემოში მოხვედრის საწინააღმდეგო სისტემა/მოწყობილობა;
- გზმ-ის ანგარიშში აღწერილი უნდა იყოს ტბორებში თევზის კვების საკითხი;
- არსებული წყალაღების არხის გაწმენდის სამუშაოების შესახებ ინფორმაცია.

4.1 საპროექტო დერეფანში ჩასატარებელი გეოლოგიური კვლევების ანალიზი:

- გარემოს ფონური მდგომარეობის აღწერა: რელიეფი (გეომორფოლოგია); გეოლოგიური აგებულება, ტექტონიკა, სეისმური პირობები, ჰიდროლოგიური პირობები, საინჟინრო-გეოლოგიური პირობები;

- საშიში გეოლოგიური პროცესების შესაძლო გააქტიურების განსაზღვრა ტბორის ექსპლუატაციის პერიოდში, დამცავი ღონისძიებების მითითებით;
- გეოლოგიურ გარემოზე ზემოქმედება და არსებობის შემთხვევაში შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;

4.2 ჰიდროლოგიური კვლევის ანგარიში, რომელიც უნდა მოიცავდეს შემდეგს:

- მდინარე ყვირილას ჰიდროლოგია;
- მდინარე ყვირილას წყლის რეჟიმი, მაქსიმალური დონე და ხარჯი;

4.3 ბიოლოგიური გარემო: საპროექტო ტერიტორიის ფლორისა და მცენარეული საფარის დეტალური აღწერა; საქართველოს იშვიათი და წითელი ნუსხის სახეობები, რომლებიც გვხვდება საპროექტო ტერიტორიაზე; ხმელეთის ფაუნა; საპროექტო ტერიტორიაზე გავრცელებული საქართველოს წითელ ნუსხაში შეტანილი ცხოველთა სახეობები;

- ბიოლოგიურ გარემოზე ზემოქმედება;
- მცენარეულ საფარსა და ჰაბიტატების მთლიანობაზე ზემოქმედება, ცხოველთა სამყაროზე ზემოქმედება (მათ შორის „წითელი ნუსხით“ დაცულ სახეობებზე) და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- საქმიანობის შედეგად მდინარე ყვირილას იქთიოფაუნაზე ზემოქმედება და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- მონიტორინგის გეგმაში უნდა აისახოს წყლისა და წყალზე დამოკიდებული სახეობების საპროექტო ტერიტორიაზე არსებობისა და მათზე მოსალოდნელ ზემოქმედებაზე დაკვირვების საკითხი, საჭიროების შემთხვევაში სათანადო დაცვის ქმედებების გატარებისა და ზემოქმედების შერბილების/საკომპენსაციო ღონისძიებების დაგეგმვა/განხორციელების მიზნით. გეგმაში ასევე წარმოდგენილი უნდა იყოს სამინისტროსთან ანგარიშგების ამსახველი გრაფა;

5. გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება გარემოს თითოეული კომპონენტისათვის და პროექტის განხორციელების შედეგად მოსალოდნელი ზემოქმედებების შეჯამება, მათ შორის:

- ზემოქმედება ატმოსფერულ ჰაერზე;
- ზემოქმედება ნიადაგის ნაყოფიერ ფენაზე;
- ხმაურის გავრცელება და მოსალოდნელი ზემოქმედება ექსპლუატაციის ეტაპზე;
- ზემოქმედება მიწისქვეშა/გრუნტის წყლებზე და შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ზემოქმედება ზედაპირულ წყლებზე, ზედაპირული წყლების დაბინძურების რისკი და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ზედაპირული წყლის ობიექტებში ჩამდინარე წყლებთან ერთად ჩაშვებულ დამაბინძურებელ ნივთიერებათა ზღვრულად დასაშვები ჩაშვების (ზდჩ) ნორმების პროექტი;
- მდინარე ყვირილას ჰიდროლოგიურ რეჟიმზე ზემოქმედება და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;

- ნარჩენების მართვის საკითხები, ნარჩენების წარმოქმნით მოსალოდნელი ზემოქმედება;
  - ზემოქმედება და ზემოქმედების შეფასება სოციალურ-ეკონომიკურ გარემოზე, ჯანმრთელობასა და უსაფრთხოებასთან დაკავშირებული რისკები და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
  - ზემოქმედება ისტორიულ-კულტურულ და არქეოლოგიურ ძეგლებზე;
  - განსახორციელებელი შემარბილებელი ღონისძიებების გეგმა;
  - თევზსაშენ ტბორებში წყლის ხარისხის მონიტორინგთან დაკავშირებული ინფორმაცია;
  - ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირების გეგმა;
  - განსახორციელებელი გარემოსდაცვითი მონიტორინგის გეგმა-გრაფიკი;
  - შესაძლო კუმულაციური ზემოქმედების შეფასება, შესაბამისი დასაბუთებით;
  - ტერიტორიის სიტუაციური სქემა (შესაბამისი აღნიშვნებით, ფოტო მასალა, Shp ფაილები);
  - სკოპინგის ეტაპზე საზოგადოების ინფორმირებისა და მის მიერ წარმოდგენილი მოსაზრებებისა და შენიშვნების შეფასება;
  - გზმ-ის ფარგლებში შემუშავებული ძირითადი დასკვნები და საქმიანობის პროცესში განსახორციელებელი ძირითადი ღონისძიებები;
- ტბორების მოწყობის და ექსპლუატაციის დროს გასათვალისწინებელია მდინარე ყვირილას მაქსიმალური ხარჯები და დონეები, რათა თავიდან იყოს აცილებილი დატბორვის რისკები (წყალდიდობების და წყალმოვარდნების დროს), რაც დეტალურ შეფასებას საჭიროებს გზმ-ის ანგარიშში;
- 13.2 თავში, დაშვებულია ტექნიკური შეცდომა მდინარე ყვირილას ჰიდროლოგიურ პარამეტრებთან დაკავშირებით, რაც საჭიროებს გასწორებას.

გზმ-ის ანგარიშში ასევე გათვალისწინებული უნდა იყოს:

- თევზსაშენი ტბორი არის ჰიდროტექნიკური ნაგებობა, შესაბამისად გზმ-ის ანგარიშში უნდა მოიცავდეს ჰიდროტექნიკურ სამუშაოთა კომპლექსურ ჩამონათვალს, დაგეგმარებას და მათი განხორციელების გზებსა და საშუალებებს;
- თბილი წყლის მოყვარული თევზების ტბორული მეურნეობის მოწყობისათვის უმნიშვნელოვანესია ნიადაგის ხარისხი და ნაყოფიერება, რომელთანაც პირდაპირ დაკავშირებულია ტბორის ბუნებრივი (ხელოვნური კვების გარეშე) თევზპროდუქტულობა და ის მერყეობს 100-დან-250 კგ-მდე ნიადაგის ნაყოფიერების შესაბამისად. აღნიშნულიდან გამომდინარე, ერთერთ მთავარ ამოცანას წარმოადგენს ტბორის მშენებლობის დროს ნიადაგის ზედა ჰუმუსიანი (კორდი) და ნოყიერი ფენის (რომლის შემადგენლობაში შედის დიდი რაოდენობით მინერალური ან ადვილად მინერალიზირებადი ხსნადი ნაერთები) შენარჩუნება და

გამოყენება მისი ექსპლუატაციის პროცესში, რაც გათვალისწინებული უნდა იყოს გზშ-ის ანგარიშში;

- კვების სხვადასხვა სპექტრის მქონე თევზების (კობრი, თეთრი და ჭრელი სქელშუბლა, თეთრი ამური, ხრამული, ევროპული ლოქო, ფარგა და სხვა) პოლიკულტურისა და კობრის ხელოვნური საკვებით ინტენსიური კვების გარეშე, 4,2 ჰა ტბორულ ფართობზე შეუძლებელია 25 ტონა თევზის მიღება წლიურად. პროექტში მითითებული კობრისა და თეთრი სქელშუბლას ექსტენსიური კულტივირებით მაქსიმალურად შესაძლებელია მხოლოდ 2-2,5 ტონა თევზის წარმოება, რაც გათვალისწინებული უნდა იყოს გზშ-ის ანგარიშში;
- სათევზამეურნეო ჰიდროტექნიკა ზოგად ჰიდროტექნიკური მშენებლობისაგან განსხვავებით ექვემდებარება თევზმომენების მიზნებსა და ამოცანებს. თევზის მოზარდების გამოსაზრდელი ტბორის სიღრმე საერთაშორისო სტანდარტის მიხედვით შეადგენს 1,0-1,2 მ-ს, სანასუქე ტბორების (დაგეგმილი მშენებლობისათვის) სიღრმე უნდა იყოს 1,3-1,5 მეტრი. წყალგამშვებ მოწყობილობასთან (მონახი ან მილი) შესაძლებელია 2 მეტრამდე. თუმცა მისი სიღრმე განისაზღვრება წყალჩამშვები არხის დახრილობით და პოზიციით. თევზსაშენი ტბორის მთავარი მოთხოვნა არის წყლისაგან მისი სწრაფად დაცლა, დაწრეტა, შემოდგომაზე გამოზრდილი თევზის დასაჭერად და ზამთარში სამელიორაციო და სადუზინფექციო სამუშაოთა განსახორციელებლად. აღნიშნული საკითხი დეტალურად უნდა იყოს განხილული გზშ-ის ანგარიშში; ასევე გასათვალისწინებელია, რომ მიზანშეწონილი არ არის ისეთი ღრმა ტბორების მშენებლობა, როგორც წარმოდგენილია პროექტში - 3-4 მეტრი სიღრმით, რაც დაკავშირებული იქნება მნიშვნელოვან დანაკარგებთან როგორც მშენებლობის (მიწის ორმაგი და მეტი სამუშაოები), ისე ექსპლუატაციის დროს. ტბორის წყლით შევსების დიდი ხანგრძლივობა, მზის ფოტური ეფექტი ტბორებში აღწევს არა უმეტეს 1,5 მეტრისა და 2,5 მეტრი სიღრმის წყალი იქნება ცივი, დაბალი ტემპერატურით (14-16°C) და არ უზრუნველყოფს თევზების ზრდას ხელოვნური კვების პირობებშიც კი. ღრმა ტბორი ასევე საშიშია ადამიანისა და შინაური ცხოველებისათვის;
- თევზსაშენი ტბორების მშენებლობის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი პირობაა მათი ფსკერის წყალგაუმტარობა. ამასთან დაკავშირებით შურფების ან გაბურღვის საშუალებით უნდა განისაზღვროს წყალგაუმტარი თიხის მინიმუმ 0,5 მეტრი სისქის შრის არსებობა საკვლევი უბნის (ტბორის) მთელ ტერტორიაზე ზედაპირთან ახლოს და არა 1-3 მეტრის ქვემოთ. შედეგად ზუსტად უნდა დადგინდეს ფილტრაციის შესაძლებლობა. აღნიშნულის გათვალისწინებით მოხდეს ალტერნატიული ვარიანტის შერჩევა ან დაიგეგმოს პრევენციული ღონისძიებები ტბორის მშენებლობის პროცესში. თევზსაშენი ტბორის ფსკერი უნდა იყოს სწორი, ორმოების, ღრმულებისა და მსხვილი ქვების გარეშე, უნდა გააჩნდეს მცირედი დახრილობა წყალგამშვები მოწყობილობისაკენ. ზემოაღნიშნული საკითხი დეტალურად უნდა იყოს განხილული გზშ-ის ანგარიშში;
- როგორც ინფორმაციის ელექტრონული გადამოწმებით დგინდება, საპროექტო ტერიტორიიდან დაახლოებით 30 მეტრში მიედინება მდინარე ყვირილა.

შესაბამისად გზშ-ის ანგარიშში გათვალისწინებული უნდა იყოს „წყალდაცვითი ზოლის შესახებ ტექნიკური რეგლამენტის დამტკიცების თაობაზე“ საქართველოს მთავრობის 2013 წლის 31 დეკემბრის N440 დადგენილების მოთხოვნები.

- გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს ინფორმაცია სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული საკითხების შესაბამისად (ერთიანი ცხრილის სახით).

დასკვნითი ნაწილი:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით ი/მ „გივი დეკანოძის“ მიერ გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროში წარმოდგენილ ზესტაფონის მუნიციპალიტეტში, თევზის მოშენების მიზნით წყლის შესაკავებელი ნაგებობის (რომლის მიერ შეკავებული ან დაგროვებული წყლის მოცულობა 50 000 მ³-ზე მეტია) მოწყობისა და ექსპლუატაციის პროექტზე **სავალდებულოა გზშ-ის ანგარიშში მომზადდეს** წინამდებარე სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული კვლევების, მოპოვებული, შესწავლილი ინფორმაციის და წარმოსადგენი დოკუმენტაციის მიხედვით.